

**Miljø- og
Fødevareministeriet**
Miljøstyrelsen

Miljøstyrelsen
J.nr. MST-821-00298 og
MST-821-00299
Ref. MST-Storstrøm
August 2018 (opdateret
oktober 2018)

Høringsnotat for Natura 2000-område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord

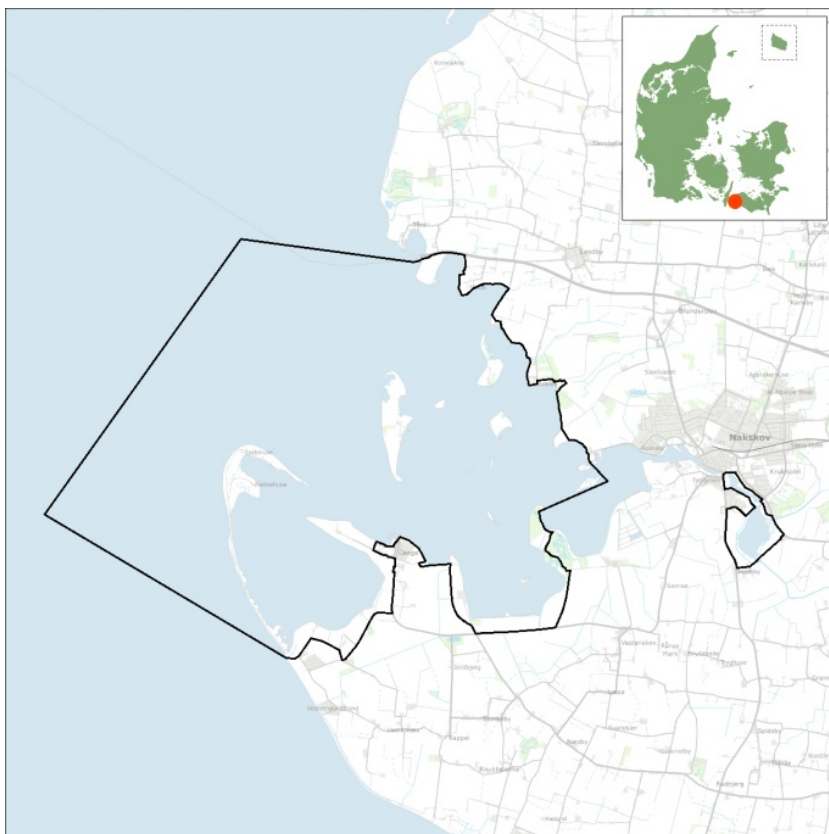
Notat vedrørende høringssvar til forslag af 2017 til justerede Natura 2000-områdegrænser for N179 Nakskov Fjord og Indrefjord.

Forslaget til justerede Natura 2000-områdegrænser for N179 Nakskov Fjord og Indrefjord har været i offentlig høring fra d. 28/9 2017 til d. 3/1 2018.

Indkomne høringssvar ses på <https://fugle-habitat-2017.hoering.mfvm.dk>.

Oktober 2018: Som nævnt i afsnit 5.2 "Den videre proces" har Miljø- og Fødevareministeriet haft en bekendtgørelse i høring med henblik på at opdatere Natura 2000-områdegrænserne. Der er i denne høring ikke kommet høringssvar til dette Natura 2000-område. Miljøstyrelsen har valgt at uddybe argumentationen for nogle af justeringerne i et nyt afsnit 6. Derudover er Afsnit 1.3 er blevet udbygget.

1	Grænsejustering for Natura 2000-området.....	3
1.1	Indledning.....	3
1.2	Danmarks udpegning af Natura 2000-områder.....	4
1.2.1	Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser.....	4
1.3	Kriterier.....	4
1.4	Høringer.....	6
2	Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord	7
2.1	Sammenfatning af høringsforslaget.....	7
2.2	Sammenfatning af høringssvarene	7
3	Høringssvar vedr. generelle emner	7
3.1	Høringsgrundlag og høringsmaterialet	7
3.1.1	Dokumentation for forslaget	7
3.2	Høringsforslaget	8
3.2.1	Forslag om reduktion af Natura 2000	8
4	Behandling af områdespecifikke emner	8
4.1	Habitatområde H158 Nakskov Fjord.....	9
4.1.1	Høringsforslag	9
4.1.2	Indkomne høringssvar.....	10
4.1.3	Tekniske justeringer	14
4.1.4	Opsamling.....	14
4.2	Fuglebeskyttelsesområde F88 Nakskov Fjord og Indrefjord	15
4.2.1	Høringsforslag	15
4.2.2	Indkomne høringssvar.....	16
4.2.3	Tekniske justeringer	24
4.2.4	Opsamling.....	24
5	Miljøstyrelsens forslag til nye grænser for N179 Nakskov Fjord og Indrefjord	25
5.1	Opsamling	25
5.2	Den videre proces.....	25
6	Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelsesshøring	26
6.1	Baggrund.....	26
6.2	Høringssvar.....	26
6.3	Supplerende argumentation	26
6.4	Opsamling	26

Figur 1. Gældende afgrænsning af Natura 2000-området N179 Nakskov Fjord og Indrefjord.

1 Grænsejustering for Natura 2000-området

1.1 Indledning

Dette høringsnotat behandler høringsvar for dette specifikke Natura 2000-område. Af høringsnotatet fremgår også dokumentationen for de konkrete justeringer af Natura 2000-områdets grænser. Der er ligeledes udarbejdet specifikke høringsnotater for øvrige Natura 2000-områder, hvor afgrænsningen er blevet justeret. Desuden har Miljøstyrelsen udarbejdet et generelt høringsnotat, som behandler høringsvar vedrørende generelle forhold, spørgsmål og problemstillinger.

Formålet med justeringen bygger på aftalen om Naturpakken, som blev indgået af Venstre, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti i maj 2016.

Aftaleteksten lyder: *"Tilpasning af Natura 2000-områdernes afgrænsning
Natura 2000-områderne er nogle af de mest værdifulde naturområder i Danmark. Der indgår dog i de udpegede Natura 2000-områder intensive jordbrugsarealer og byarealer, som ikke bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper, men som alligevel er underlagt nogle af de krav, der følger af Natura 2000-udpegningen.*

Der iværksættes, i dialog med interessenterne og EU-kommissionen, en gennemgang af afgrænsningen af Natura 2000-områderne med henblik på at undersøge muligheden for at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. at udvide de udpegede områder med mere værdifuld natur, hvor det understøtter direktivmål."

I aftalen er det således aftalt, at Natura 2000-områderne skal tilpasses med henblik på at mindske andelen af intensivt drevne jordbrugsarealer og evt. udvide områder med mere værdifuld natur, der understøtter direktivmål.

Efterfølgende har aftaleparterne bag Naturpakken i forsommeren 2018 ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område.

Resultatet er, at Natura 2000-arealet samlet set reduceres med ca. 29.900 hektar, der primært er intensivt drevne landbrugsarealer og byområder, som Miljøstyrelsen vurderer ikke har væsentlig betydning for beskyttelse af naturtyper og arter omfattet af naturdirektiverne. Natura 2000-arealet udvides med ca. 30.900 hektar nye naturarealer, der primært er beliggende på Naturstyrelsens arealer, og som vil have væsentlig betydning for beskyttelse af habitatnatur og arter omfattet af direktiverne.

1.2 Danmarks udpegning af Natura 2000-områder

Danmark har udpeget 113 fuglebeskyttelsesområder og 261 habitatområder, som tilsammen udgør 250 Natura 2000-områder. Danmark har p.t. udpeget godt 8 procent af landarealet og godt 18 procent af havarealet. De danske Natura 2000 områder er udpeget for at beskytte en række arter og naturtyper. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene.

Natura 2000-områderne er med til at løfte Danmarks forpligtelser efter fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, hvor der blandt andet er krav om udpegning af særlige områder, som beskytter arter og naturtyper. Formålet med udpegningen er, at områderne vil medvirke til, at naturen udvikler sig positivt, således at arter og naturtyper på sigt opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2.1 Kommissionens retningslinjer – ændringer i Natura 2000-områdegrænser

Europa Kommissionen har i 2005 præciseret mulighederne for at ændre Natura 2000-områdegrænser. Herefter kan ændringer i grænserne for et Natura 2000-område ske ved opdatering af oplysninger i Europa-Kommissionens standarddatabase, som opdateres, når der foreligger ny viden eller nye nationale beslutninger.

I forbindelse med udtagning eller ændringer af habitatområder forudsætter det kommissionens godkendelse bortset fra tekniske fejlrettelser, som samlet udgør under 5 % af områdets areal.

1.3 Kriterier

Miljøstyrelsen har med henblik på udmøntning af Naturpakkens ønsker til justering af Natura 2000-områderne samt EU-kommissionens retningslinjer udarbejdet en række faglige kriterier for ændringer i områdegrænserne.

Disse kriterier præciserer, at enhver ændring skal kunne begrundes naturfagligt, og at ændringer som udgangspunkt skal ske på en måde, så der ikke opstår huller i Natura 2000 områderne. Samtidig bør

Natura 2000-grænserne følge naturlige skel (f.eks. veje, diger, levende hegn, vandløb, kyst, skovbryn mv.).

I overensstemmelse med aftaleteksten i Naturpakken er der generelt ikke set på ændringer af grænserne for marine Natura 2000-områder. I visse særlige tilfælde er der sket ændringer, hvor det kan begrundes i hensynet til eksisterende aktiviteter såsom havneanlæg og i øvrigt er i overensstemmelse med Natura 2000-beskyttelsen.

De specifikke kriterier for at udtage arealer fra Natura 2000-områder tager udgangspunkt i, at der kan udtages intensive landbrugsarealer, arealer i byzone og arealer med tæt bebyggelse, sommerhusområder og arealer med særligt forstyrrende aktiviteter, herunder erhvervshavne. Det indgår dog også, at der ikke må udtages arealer med habitatnatur og levesteder med en væsentlig stabil forekomst af arter på habitatdirektivets bilag 1 og 2, fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 eller regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter på udpegningsgrundlaget.

I fuglebeskyttelsesområder suppleres udtagningskriterierne med tre yderligere kriterier, hvorefter der skal foretages en konkret vurdering af arealets betydning for tilbagevendende trækfugle og fugle på områdets udpegningsgrundlag.

De udtagne arealer er gennemgået flere gange i forbindelse med kortlægning og overvågning i NOVANA-programmet. Som supplement hertil er bl.a. naturdatabasen, DOF-basen samt seneste og historiske luftfotos gennemgået for at konstatere, at der ikke findes habitatnatur og -arter på arealerne. Der er som nævnt ovenfor gennemført en konkret vurdering i forhold til fugle på udpegningsgrundlaget, hvor dette er relevant.

Der er desuden udarbejdet kriterier for i hvilke tilfælde, et areal kan inddrages i et Natura 2000-område. Efter disse kriterier skal der tages udgangspunkt i, om arealet ligger i tilknytning til habitatnatur eller er et levested for bilagsarter. Derudover skal arealet have en god naturkvalitet.

Disse kriterier er suppleret med kriterier, som skal sikre, at eksisterende husdyrbrug ikke berøres af yderligere husdyrregulering. Dette er gjort ved at definere et areal rundt om alle registrerede husdyrbrug, inden for hvilket Natura 2000-områderne ikke er foreslået udvidet med ammoniakfølsom natur. I vurderingen indgår afstanden til nærmeste husdyrbrug. Denne vurdering bygger på de specifikke kriterier til beregning af friholdt areal omkring husdyrbrug. Der henvises til det generelle høringsnotat for nærmere oplysninger.

Der er desuden lavet supplerende kriterier i forhold til inddragelse af arealer i fuglebeskyttelsesområder, hvor der særligt er lagt vægt på, om arealet har væsentlige forekomster af f.eks. sjældne bilag 1 arter, eller hvis arealet er med til at sikre et eksisterende områdes udpegningsgrundlag.

Der henvises desuden til det generelle høringsnotat, hvor de samlede kriterier fremgår som bilag.

Aftaleparterne har ønsket at udvide Natura 2000-områderne med yderligere naturarealer. Derfor er Natura 2000-områderne suppleret med yderligere naturarealer, primært på Naturstyrelsens områder. Det drejer sig om arealer med habitatnatur eller arealer med særlige naturværdier. Derudover er der også i enkelte tilfælde medtaget yderligere arealer, hvor der er tale om store arealer med aftale om konkrete tiltag til naturgenopretning eller naturarealer, hvor private lodsejere selv har foreslået, at arealet kan indgå i et Natura 2000-område. I forbindelse med gennemgangen af Natura 2000-områderne har Miljøstyrelsen desuden foretaget en berigtigelse af de eksisterende Natura 2000-områders grænser. Dette er sket for at justere grænserne i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang, da

Natura 2000-områderne blev udpeget. Dette er sket for at sikre fuld overensstemmelse mellem områdegrænserne og de oprindelige beslutninger, herunder de daværende høringssvar.

1.4 Høringer

Miljøstyrelsen har i forbindelse med arbejdet med justerede Natura 2000-grænser ønsket en bred inddragelse af offentligheden i processen. Derfor har Miljøstyrelsen i løbet af processen foretaget flere høringer.

Først er der foretaget en teknisk høring af kommuner og offentlige lodsejere, hvor kommunerne i deres egenskab som myndighed blev bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kunne tages ud af Natura 2000-områderne. Naturstyrelsen og Forsvaret blev ligeledes inddraget i denne tekniske proces blandt andet i forhold til forslag til, hvor det eventuelt ville være muligt at udvide Natura 2000-områderne.

Dernæst er der foretaget en høring over et høringsforslag i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Som følge af ændringer på baggrund af modtagne høringssvar har et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser været i målrettet høring i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. De enkelte høringer beskrives nærmere i det nedenstående.

Gennem hele processen med tilpasning af Natura 2000-områdernes grænser har Miljøstyrelsen haft en løbende dialog med forskellige interessenter, herunder afholdt møder med Kommunernes Landsforening, KTC – Kommunalteknisk Chefforening, de enkelte kommuner, erhvervet (bl.a. Skovforeningen, Landbrug og Fødevarer, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Fiskeriforening), de grønne organisationer (Danmarks Naturfredningsforening, Birdlife/DOF) og Naturstyrelsen.

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til justerede Natura 2000-grænser har Miljøstyrelsen indhentet tekniske input fra kommuner og offentlige lodsejere. Kommunerne er i deres egenskab som myndighed blevet bedt om at komme med faglige og tekniske bidrag omkring Natura 2000-områderne med fokus på bynære arealer og intensive jordbrugsarealer, der kan tages ud af Natura 2000-områderne.

På baggrund af blandt andet de berigtigede Natura 2000-områders grænser og tekniske bidrag fra kommunerne har Miljøstyrelsen udarbejdet et forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag har været i offentlig høring i perioden fra 28. september 2017 til 3. januar 2018. Høringen var annonceret i landsdækkende medie samtidig med, at der blev udsendt høringsbreve til interessenter og særligt berørte lodsejere (defineret som lodsejere med CVR-nummer indenfor grænserne af forslag til ny afgrænsning af Natura 2000-områder).

Der blev i alt modtaget ca. 1.100 høringssvar indeholdende ca. 2.000 ændringsforslag.

De modtagne svar fra denne høring gav i flere situationer anledning til ændringer i det oprindelige forslag til justerede Natura 2000-grænser. Derfor udsendte Miljøstyrelsen et nyt forslag til justerede Natura 2000-grænser. Dette forslag blev sendt i en høring målrettet lodsejere med arealer, hvor der foreslås yderligere ændringer i forhold til den nuværende udpegning af Natura 2000-områder. Denne høring blev gennemført i perioden fra 17. maj til 31. maj 2018. I høringsbrevene har der været angivet en begrundelse for de påtænkte justeringer. På baggrund af denne høring modtog Miljøstyrelsen ca. 150 høringssvar.

Der har i forbindelse med høringen i sidste halvdel af 2017 og den målrettede høring i maj 2018 været udsendt materiale og kort, som har beskrevet de påtænkte justeringer, ligesom der på Miljøstyrelsens

hjemmeside har været detaljerede oplysninger om baggrunden for arbejdet med justeringer af Natura 2000-grænserne og kriterierne bag.

De foretagne høringer er sket for at skabe et mere præcist grundlag for de faglige vurderinger for nye Natura 2000-områdegrænser, som først med udstedelsen af en bekendtgørelse om Natura 2000-grænserne vil være endelige. De foreslåede justeringer i Natura 2000-områderne skal godkendes af EU-kommissionen.

2 Sammenfatning af høringsforslag og høringssvar for Natura 2000-område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord

2.1 Sammenfatning af høringsforslaget

Sammenholdt med den gældende afgrænsning af N179 er der i Miljøstyrelsens høringsforslag sket en række reduktioner og enkelte mindre udvidelser. Området er foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer, bebyggelse ved områdets grænse og lokalplanlagte havne i byområder. Områdegrænserne er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

2.2 Sammenfatning af høringssvarene

Miljøstyrelsen har modtaget flere høringssvar indeholdende i alt 12 ændringsforslag med konkrete forslag til ændringer af Natura 2000-områdets afgrænsning. Forslagene er kommet fra Danmarks Naturfredningsforening (Lolland), Fugleværnsfonden, Dansk Ornitologisk Forening (Storstrøm), Lolland Kommune og Avnede Strand Landvindingslaug.

Ændringsforslagene indeholder både forslag om yderligere reduktioner og nye udvidelser af Natura 2000-området. Forslaget om reduktioner kan bl.a. begrundes med, at der er tale om en lokalplanlagt badestrand og vedligeholdelse af diger. Forslagene om udvidelser er bl.a. begrundet med tilstedeværelse af arter og habitatnatur på udpegningsgrundlaget.

I de kommende afsnit er ændringsforslagene gengivet i hovedtræk. Miljøstyrelsens kommentarer til de enkelte emner er anført i kursiv.

Af hensyn til det generelle overblik og læsevenlighed nævnes alene organisationer og kommuner med navn. Lodsejere og virksomheder er samlet under betegnelsen lodsejere. Alle høringssvar kan findes på <https://fugle-habitat-2017.horing.mfvm.dk>

I Miljøstyrelsens kommentering af høringssvarene henvises med links til eksisterende lovgivning og øvrigt materiale som f.eks. vejledninger, hvor dette er relevant.

3 Høringssvar vedr. generelle emner

Der er indkommet 2 høringssvar, der omhandler generelle emner.

3.1 Høringsgrundlag og høringsmaterialet

3.1.1 Dokumentation for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening mener ikke, at høringsmaterialet redegør for den faglige vurdering der er foretaget i henhold til kriteriet 2 c ii. Foreningen mener derfor, at det er ikke muligt ud fra

høringsmaterialet at forholde sig til, hvorvidt de udtagne arealer har væsentlig eller uvæsentlig betydning for arter på udpegningsgrundlaget.

Høringssvar med bemærkninger til høringsgrundlag og - materiale er behandlet i Miljøstyrelsens overordnede høringsnotat, som kan læses på Miljøstyrelsens hjemmeside mst.dk/graensejustering-hoeringsnotater.

3.2 Høringsforslaget

3.2.1 Forslag om reduktion af Natura 2000

Lolland Kommune vurderer, at de landbrugsarealer der foreslås udtaget af fuglebeskyttelsesområderne har betydning for trækkende arter (bl.a. knopsvane, sangsvane, sædgås, grågås og bramgås), og vurderer, at en fjernelse af arealerne fra Natura 2000-beskyttelsen på sigt betyder en svækket beskyttelse, der vil kunne påvirke bestandene negativt. Endvidere mener Lolland Kommune, at landbrugsarealer der dyrkes ekstensivt, eller med dårlige dyrkningsforhold bør bevares indenfor fuglebeskyttelsesområdet således, at lodsejerne bevarer muligheden for at søge forskellige støtteordninger til målrettet drift.

Miljøstyrelsen kan med henvisning til det foreliggende datagrundlag ikke verificere, at arealerne har væsentlig betydning som levested for de nævnte fuglearter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. Justeringen af Natura 2000-områdernes -grænser er igangsat på baggrund af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at udtage intensivt drevne arealer fra Natura 2000-områderne og evt. at udvide med nye arealer. Miljøstyrelsen vurderer, at udtagning af landbrugsarealerne i området ikke har nogen væsentlig negativ effekt for fuglene på områdets udpegningsgrundlag, da der fortsat findes velegnede landbrugsarealer inden for Natura 2000-området.

Opretholdelse af et areal som habitat- og fuglebeskyttelsesområde for at bevare tilskudsmuligheder imødekommes ikke.

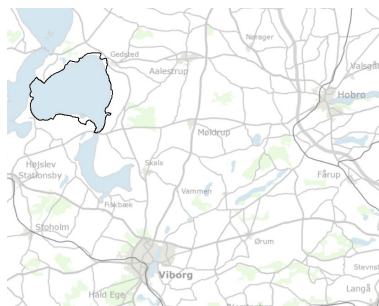
4 Behandling af områdespecifikke emner

Område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord består af følgende habitat- og fuglebeskyttelsesområder:

- H158 Nakskov Fjord
- F88 Nakskov Fjord og Indrefjord

Figur 2. H158

Figur 3. F88

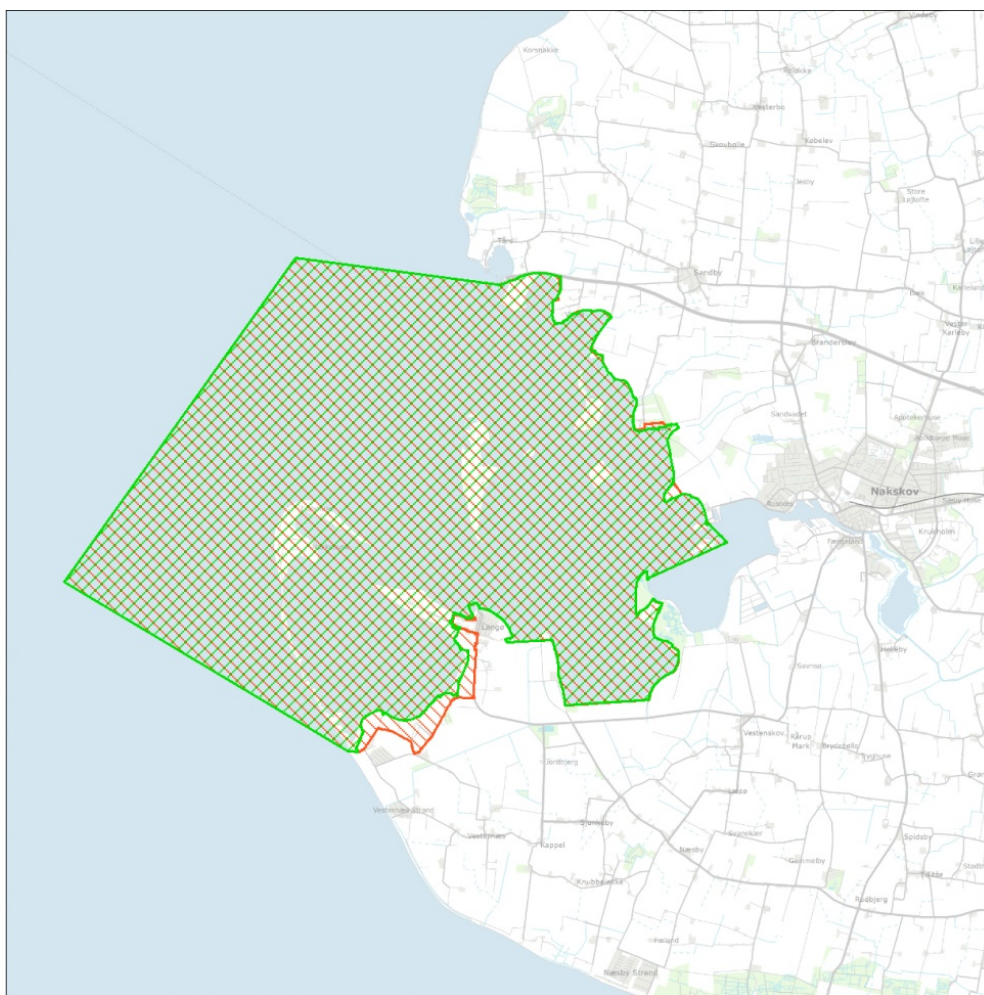
Høringssvar med konkret arealforslag til det enkelte habitat- og fuglebeskyttelsesområde samt høringsforslagets forslag om justeringer i områdegrensene vil blive gennemgået område for område i de følgende afsnit.

4.1 Habitatområde H158 Nakskov Fjord

4.1.1 Høringsforslag

I Miljøstyrelsens høringsforslag er området foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer og bebyggelse. Derudover er der sket en række mindre tilretninger således, at områdets afgrænsning følger naturlige skel i landskabet. Områdegrensene er berigtiget og så vidt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

Figur 4 viser de berigtede grænser samt høringsforslaget for habitatområde H158 Nakskov Fjord.

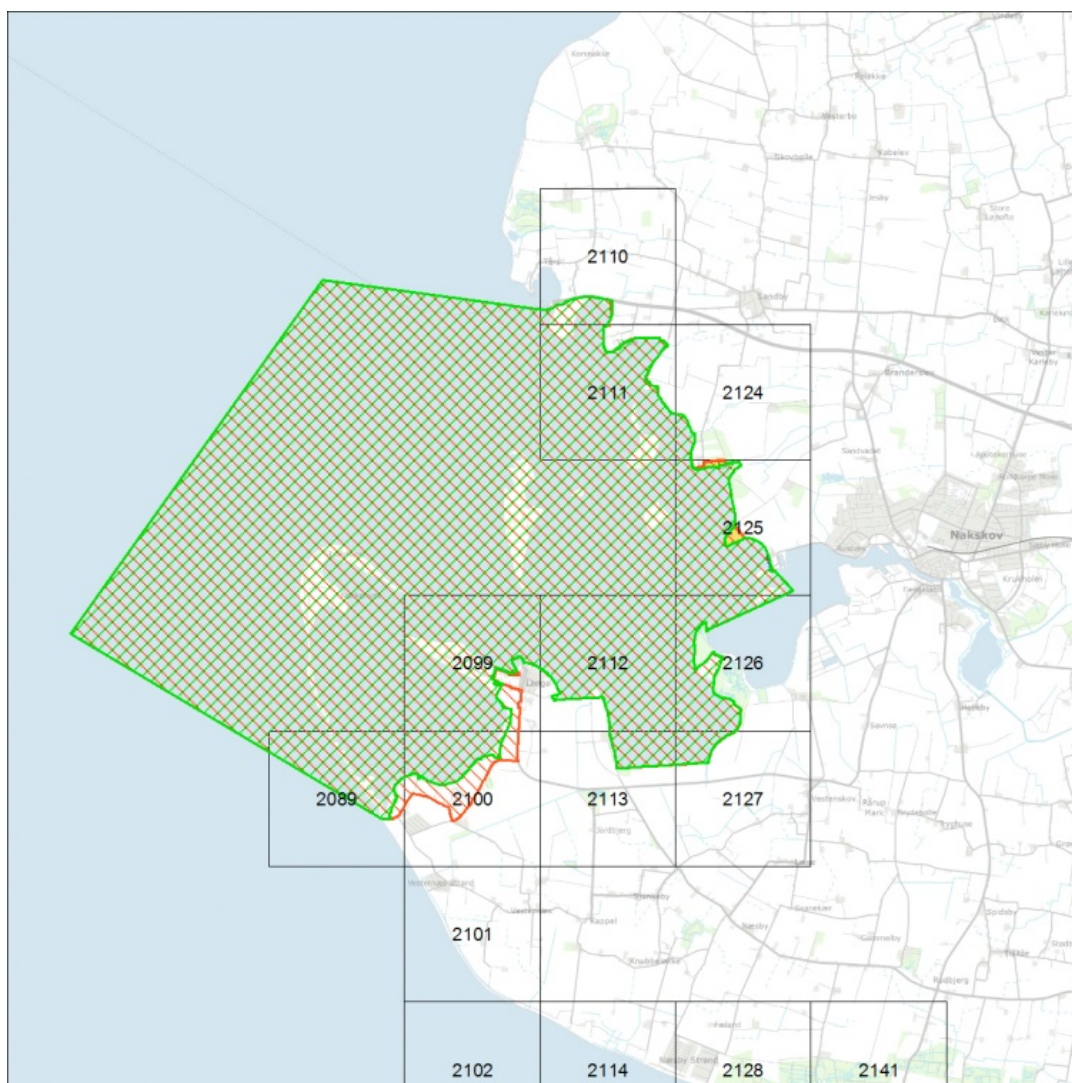

Figur 4. Habitatområde H179. Den røde skravering viser de berigtede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Dvs. at arealer, der kun er skravet med grønt, er arealer, der er foreslået tilføjet til det beskyttede område. Arealer der kun er skravet med rødt, er arealer, der er foreslået fjernet fra det beskyttede område.

4.1.2 Indkomne høringssvar

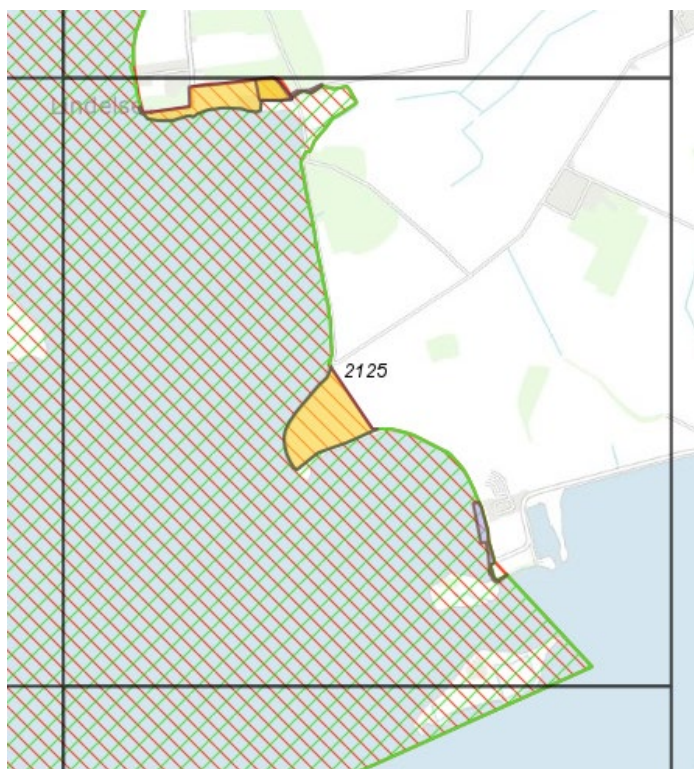
Miljøstyrelsen har modtaget i alt 5 ændringsforslag til habitatområdet. Ændringsforslagene er fra Danmarks Naturfredningsforening (Lolland) og Lolland Kommune. Ændringsforslagene indeholder både forslag om udvidelser og reduktioner.

På figur 5 ses Miljøstyrelsens høringssvar samt de indkomne ændringsforslag der indeholder et konkret geografisk forslag til ændringer i områdeafgrænsningen. Ændringsforslagene behandles i grupper ud fra deres geografiske placering. Dette gøres ved at underopdele området i en række kvadrater på 2,5 km x 2,5 km der bruges til at foretage en systematisk gennemgang af høringssvaret og behandling af indkomne ændringsforslag. Kvadraterne gennemgås efter hinanden med start i det nordligste punkt og derefter mod syd i urets retning.

Figur 5. Habitatområde H158. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringssvarets afgrænsning. De gule og blå helfarvede polygoner viser ændringsforslagene således, at gul er forslag til udvidelse og blå er forslag til reduktion.

4.1.2.1 Kvadrat 2125 – arealer nær Lindelse, Skaldehoved og Hestehoved

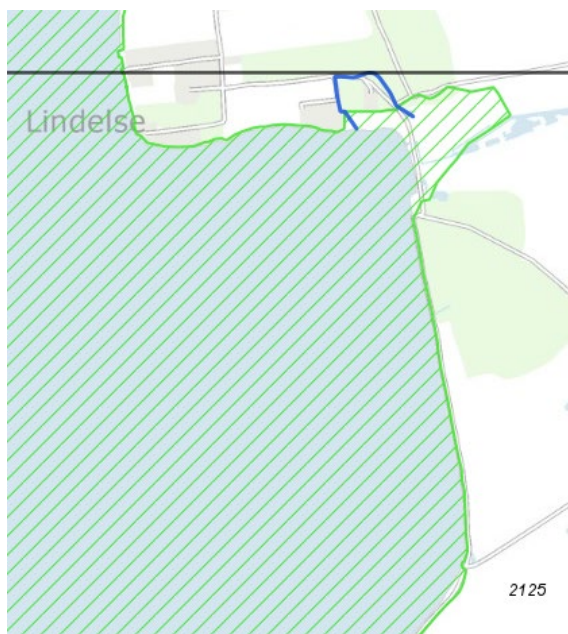
Figur 7. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 5. Den røde skravering viser de berigtigede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule og blå helfarvede polygoner viser ændringsforslagene således, at gul er forslag til udvidelse og blå er forslag til reduktion.

Miljøstyrelsen har foreslået mindre reduktioner i kvadrat 2125. Ved Lindelse er bebyggelse og et lille skovareal foreslået udtaget af habitatområdet. Ved Skaldehoved er et areal med intensivt dyrket landbrugsareal foreslået udtaget af habitatområdet. Ved Kuddeholm er et græsareal foreslået udtaget. Miljøstyrelsen har vurderet fagligt tilgængeligt materiale i form af Naturdatabasen og på baggrund af dette, er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på arealerne. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016, hvor det vurderes, at arealerne kan karakteriseres som intensivt drevne arealer med bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forholdt til den eksisterende udpegningsgrundlag.

Danmarks Naturfredningsforening (Lolland) ønsker, at bibeholde de eksisterende grænser for habitatområdet og mener, at arealerne ved Lindelse og Skaldehoved er oplandsarealer til fjordområderne.

Lolland Kommune bemærker, at et areal i den sydlige ende af Lindelse Skov indeholder kortlagt habitatnatur og er foreslået fjernet fra habitatområdet. Desuden bemærker kommunen, at arealet er planlagt til naturtypebevarende indsats i Natura 2000 handleplan 2016-21.

Miljøstyrelsen har på baggrund af høringssvaret gennemgået datagrundlaget i Naturdatabasen på ny og kan på den baggrund konstatere, at der forekommer kortlagt habitatnatur i form af ege-blandskov, på habitatområdets udpegningsgrundlag. Høringsforslaget justeres på denne baggrund, så habitatnaturen fortsat er omfattet af Natura 2000-området. Den justerede grænse ses på figur 8.

Figur 8. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 5. Den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning og den blå streg angiver den opdaterede områdegænse.

Miljøstyrelsen kan jf. datagrundlaget ikke dokumentere, at der på arealet ved Skaldehoved er forekomst af habitatnatur eller arter på habitatområdets udpegningsgrundlag. Opretholdelse af et areal som habitatområde forudsætter, at det bidrager til beskyttelsen af direktivarter og -naturtyper. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdefafgrænsning.

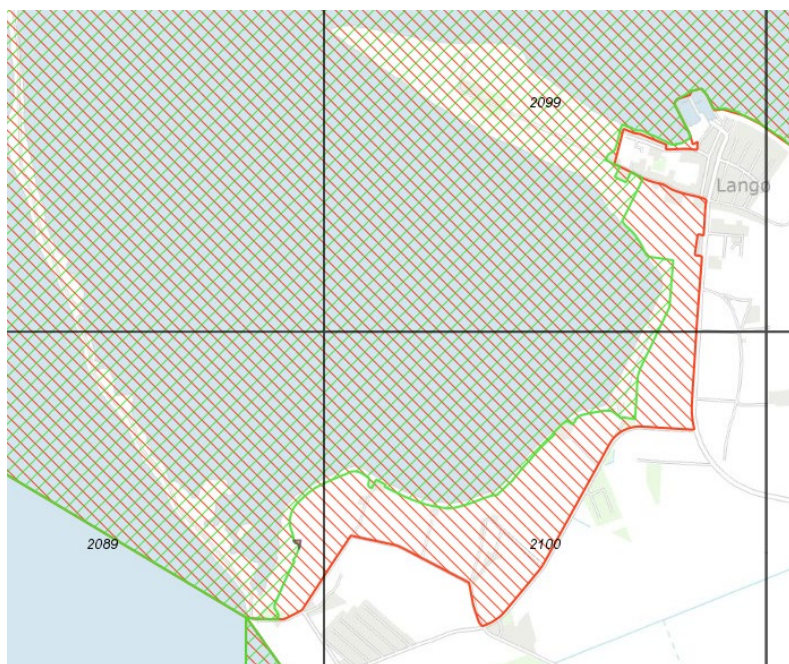
Lolland Kommune foreslår, at udtage badestranden ved Hestehoved af habitatområdet, da det er lokalplanlagt fritidsområde tæt på marina og campingplads med stor aktivitet og en del anlæg til publikum.

Miljøstyrelsen har på baggrund af høringssvaret gennemgået datagrundlaget samt luftfoto og vurderer på den baggrund, at arealet ikke bidrager til beskyttelsen af habitatnatur, arter eller levested for arter på habitatområdets udpegningsgrundlag. På den baggrund justeres høringsforslaget. Den justerede grænse ses på figur 9.

Figur 9. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 5. Den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning og den blå streg angiver den opdaterede områdegænse.

4.1.2.2 Kvadrat 2099 og 2100 – arealer nær Langø og Ydø

Figur 10. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 5. Den røde skravering viser de berigtede grænser for habitatområdet, og den grønne skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Den gule helfarvede polygon viser ændringsforslaget til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået mindre justeringer i områdegænsen nær Langø, samt et større areal i kvadrat 2089, 2099 og 2100 foreslås udtaget af habitatområdet. Områdegænsen er justeret primært

med fokus på at følge naturlige skel i landskabet og at udtage intensivt drevne arealer samt bebyggelse. Justeringen er foretaget, da arealerne lever op til Miljøstyrelsens faglige kriterier. Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af Naturdata-basen. På baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for habitatnatur eller arter på udpegningsgrundlaget på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016, hvor det vurderes, at de udtagne arealer på begge luftfoto kan karakteriseres som intensivt drevne arealer med bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra habitatområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

I kvadrat 2089 bemærker Lolland Kommune, at en kortlagt sø er foreslået udtaget af habitatområdet, og mener, at denne bør forblive i habitatområdet.

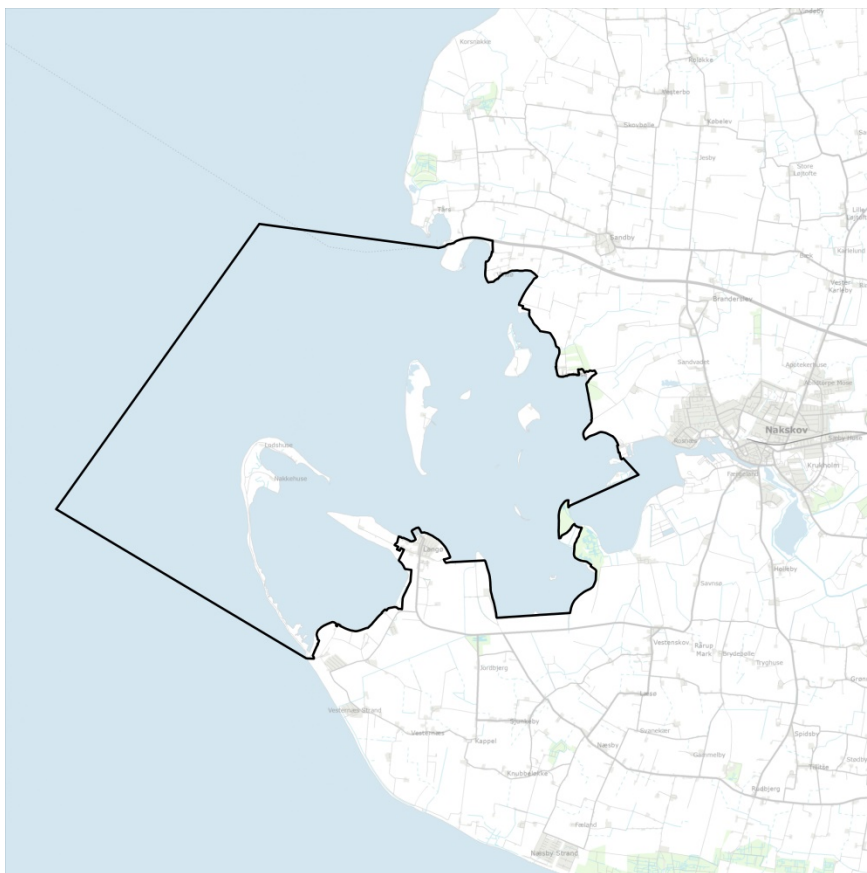
Miljøstyrelsen vurderer, at søen er blevet fejkortlagt og ikke vil blive genkortlagt som '3160 Brunvandet sø' efter en nyere, præciseret naturtypedefinition. På baggrund heraf fastholdes høringsforslagets områdeafgrænsning.

4.1.3 Tekniske justeringer

Miljøstyrelsen har berigtiget områdegrænserne i kvadrat 2110, 2111, 2112, 2113, 2124, 2126 og 2127. Miljøstyrelsen har gennemgået områdegrænserne og justeret dem i forhold til nutid anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang man udpegede Natura 2000-områderne og sikrede overensstemmelse mellem områdegrænserne og høringssvarene.

4.1.4 Opsamling

Miljøstyrelsens gennemgang af høringssvarene har givet anledning til både udvidelser og reduktioner. Den nye afgrænsning for H158 vil fremover fortrinsvist følge naturlige skel i landskabet, mange intensivt drevne arealer, bebyggelse og en badestrand er ikke længere omfattet. Habitatområdet er på baggrund af Miljøstyrelsens høringssvar og de indkomne høringssvar udvidet med 2 ha og reduceret med 144 ha. Den endelige områdegrænse fremgår af figur 11.

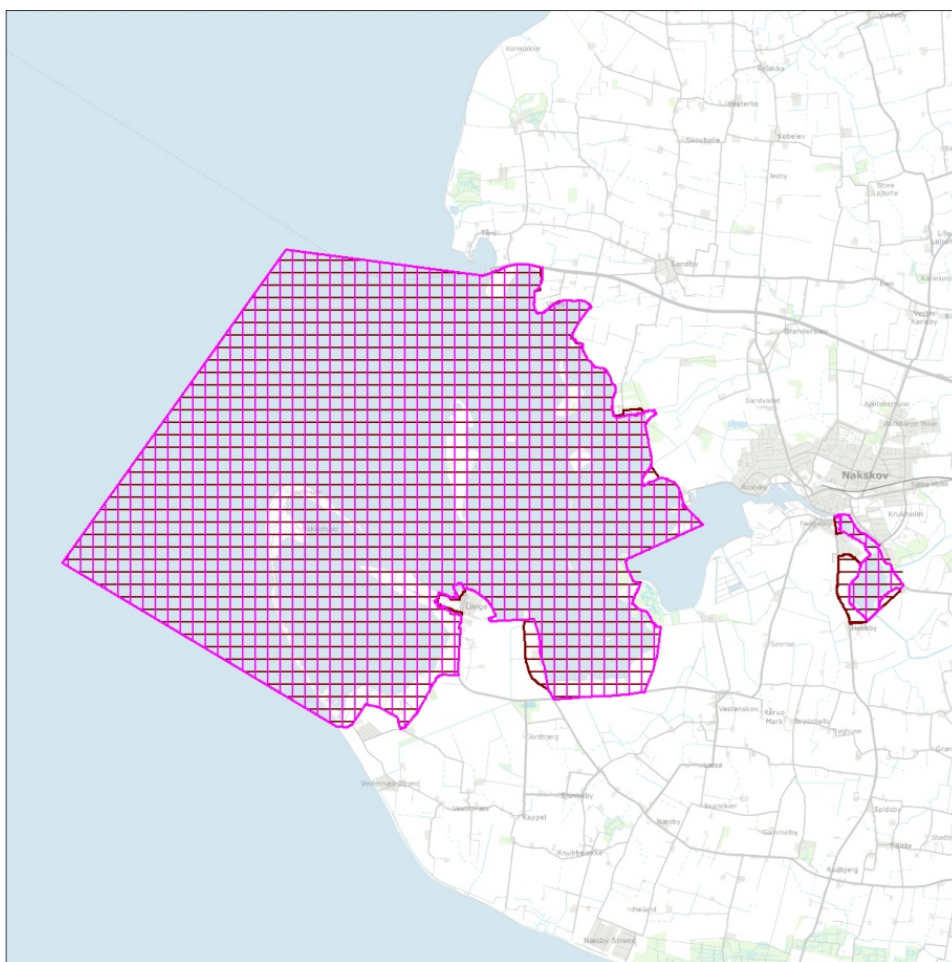
Figur 11. Den endelige afgrænsning af habitatområde H158 Nakskov Fjord.

4.2 Fuglebeskyttelsesområde F88 Nakskov Fjord og Inderfjord

4.2.1 Høringsforslag

I Miljøstyrelsens høringsforslag er området foreslået reduceret med intensivt drevne landbrugsarealer, bebyggelse ved fuglebeskyttelsesområdets grænse samt en havn i byområdet. Områdegrensene er berigtiget og så vildt muligt tilpasset naturlige skel i landskabet.

Figur 12 viser de berigtigede grænser samt høringsforslaget for fuglebeskyttelsesområde F88 Nakskov Fjord og Inderfjord.

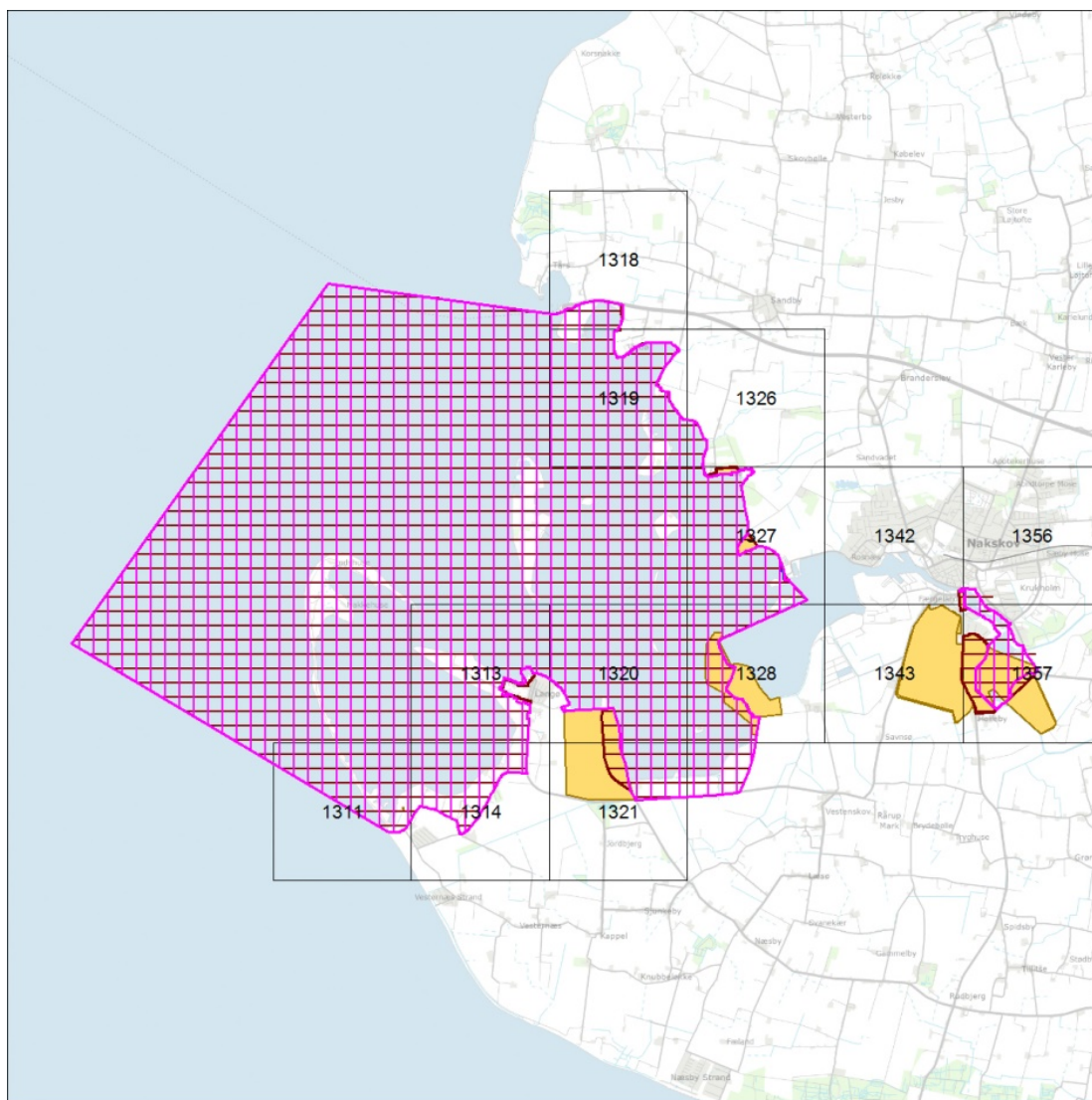

Figur 12. Fuglebeskyttelsesområde F88. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Dvs. at arealer, der kun er skraveret med lilla, er arealer, der er foreslået fjernet fra det beskyttede område. Arealer der kun er skraveret med lyserød, er arealer, der er foreslået tilføjet til det beskyttede område.

4.2.2 Indkomne hørings svar

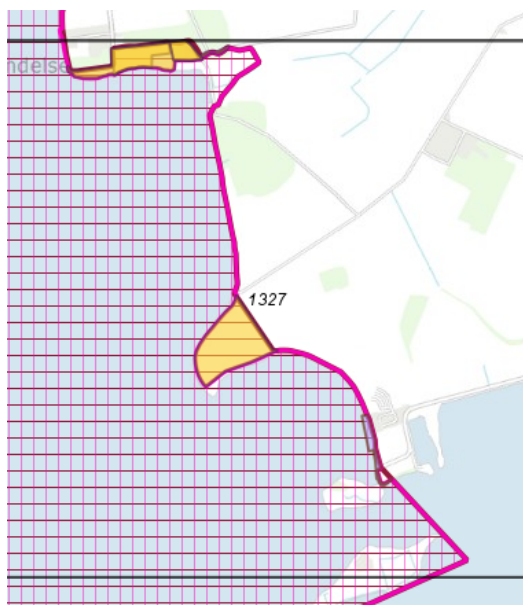
Miljøstyrelsen har modtaget i alt 12 ændringsforslag til fuglebeskyttelsesområdet. Ændringsforslagene er fra Danmarks Naturfredningsforening (Lolland), Fugleværnsfonden, Dansk Ornitologisk Forening (Storstrøm), Lolland Kommune og Avnede Strand Landvindingslaug. Ændringsforslagene indeholder både forslag om udvidelser og reduktioner.

På figur 13 ses Miljøstyrelsens høringsforslag samt de indkomne ændringsforslag der indeholder et konkret geografisk forslag til ændringer i områdefrænsningen. Ændringsforslagene behandles i grupper ud fra deres geografiske placering. Dette gøres ved at underopdele området i en række kvadrater på 2,5 km x 2,5 km der bruges til at foretage en systematisk gennemgang af høringsforslaget og behandling af indkomne ændringsforslag. Kvadraterne dækker alle arealer, hvor der er kommet ændringsforslag eller hvor der er foreslået en ændring af områdegrensene. Kvadraterne gennemgås efter hinanden med start i det nordligste punkt og derefter med urets retning.

Figur 43. Fuglebeskyttelsesområde F88. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule og blå helfarvede polygoner viser ændringsforslagene således, at gul er forslag til udvidelse og blå er forslag til reduktion.

4.2.2.1 Kvadrat 1327 – arealer nær Lindelse, Skaldehoved og Hestehoved

Figur 54. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 13. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule og blå helfarvede polygoner viser ændringsforslagene således, at gul er forslag til udvidelse og blå er forslag til reduktion.

Miljøstyrelsen har foreslået mindre reduktioner i kvadrat 1327. Ved Lindelse er bebyggelse og et lille skovareal foreslået udtaget af fuglebeskyttelsesområdet. Ved Skaldehoved er et areal med intensivt dyrket landbrugsareal foreslået udtaget af habitatområdet. Ved Kuddeholm er et græsareal foreslået udtaget.

Lolland Kommune ønsker at bibeholde arealet ved Lindelse i fuglebeskyttelsesområdet, da det menes at have betydning for vinterrastende fuglearter på udpegningsgrundlaget.

Danmarks Naturfredningsforening (Lolland) ønsker, at bibeholde de eksisterende grænser for fuglebeskyttelsesområdet og nævner, at foreningen er bekendt med at der er ynglende glente og en havørnerede i området omkring Lindelse Skov og Skaldehoved. Lavbundsarealerne menes ligeledes at være fourageringsarealer for rastende ande- og gåsefugle.

Miljøstyrelsen kan med henvisning til det foreliggende datagrundlag i DOF-basen ikke verificere, at arealet har væsentlig betydning som levested for arter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. Glente er ikke på områdets udpegningsgrundlag, havørn er ikke registeret som ynglende på det areal Miljøstyrelsen foreslår udtaget af fuglebeskyttelsesområdet. Justeringen af Natura 2000-områdernes grænser er igangsat på baggrund af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at udtage intensivt drevne arealer fra Natura 2000-områderne og evt. at udvide med nye arealer. Miljøstyrelsen vurderer, at udtagning af arealerne i området ikke har nogen væsentlig negativ effekt for fuglene på områdets udpegningsgrundlag, da der fortsat findes velegnede arealer inden for Natura 2000-området. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdefgrænsning.

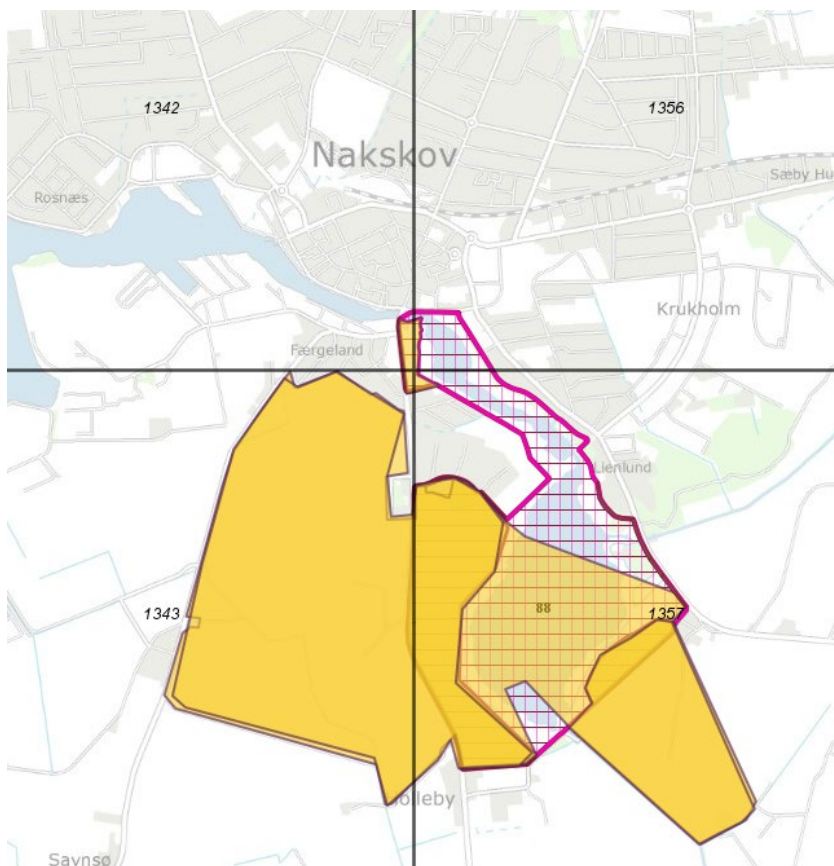
Ved Hestehoved foreslår Lolland Kommune, at udtage badestranden af fuglebeskyttelsesområdet, da det er lokalplanlagt fritidsområde tæt på marina og campingplads med stor aktivitet og en del anlæg til publikum.

Miljøstyrelsen har på baggrund af høringssvaret gennemgået datagrundlaget samt luftfoto og vurderer på den baggrund, at arealet ikke bidrager til beskyttelsen af arter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. På den baggrund justeres høringsforslaget. Den justerede grænse ses på figur 15.

Figur 15. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 13. Den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning og den røde streg angiver den opdaterede områdegrænse.

4.2.2.2 Kvadrat 1342, 1343, 1356 og 1357 – arealer syd for Nakskov

Figur 16. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 12. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået arealer omkring Nakskov Indrefjord udtaget af fuglebeskyttelsesområdet, både ved Nybro, Holleby og ejendommen Nygård, da arealerne lever op til Miljøstyrelsens faglige krav. Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af DOF-basen. På baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for arter på udpegningsgrundlaget på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016, hvor det vurderes, at de udtagne arealer på begge luftfoto kan karakteriseres som intensivt drevne arealer med bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra fuglebeskyttelsesområdet uden, at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegning.

Danmarks Naturfredningsforening (Lolland) anser arealerne mellem Nygård og Holleby samt ved Nybro som bufferarealer mellem vandområder og bebyggelse, og foreslår derfor, at disse bibeholdes i fuglebeskyttelsesområdet. Foreningen mener, at arealerne gennem 50 år har fungeret som græsningsområde om vinteren for gæs og ænder.

Dansk Ornitologisk Forening (Storstrøm) er imod en indskrænkning af Natura2000-området, og foreslår derimod en udvidelse af fuglebeskyttelsesområdet med marker mellem Holleby og ejendommen Nygård ned til Kalvenør på baggrund af foreningens observationer af fouragerende bramgæs, sangsvaner, knopsvaner, sædgæs og grågæs.

Miljøstyrelsen kan med henvisning til det foreliggende datagrundlag ikke verificere, at arealerne har væsentlig betydning som levested for gæs og svaner på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. Justeringen af Natura 2000-områdernes grænser er igangsat på baggrund af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at udtage intensivt drevne arealer fra Natura 2000-områderne og evt. at udvide med nye arealer. Miljøstyrelsen vurderer, at udtagning af landbrugsarealerne i området ikke har nogen væsentlig negativ effekt for fuglene på områdets udpegningsgrundlag, da der fortsat findes velegnede landbrugsarealer inden for Natura 2000-området.

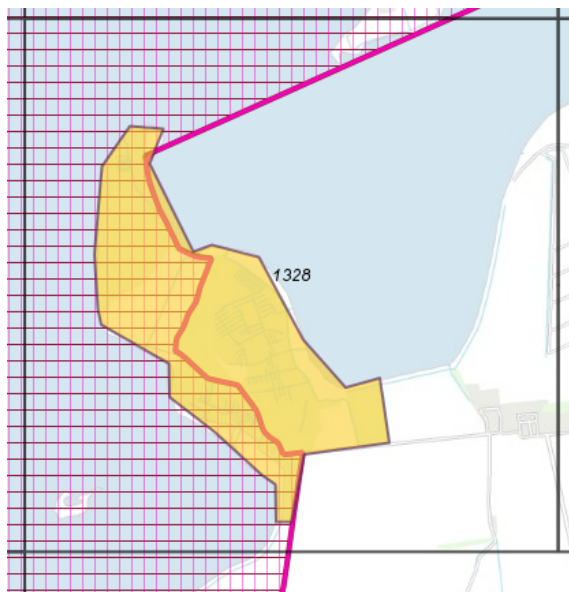
Fugleværnsfonden og Dansk Ornitologisk Forening (Storstrøm) er imod en indskrænkning af fuglebeskyttelsesområdet, og ønsker derimod en udvidelse ved Savnsø Vig på baggrund af årlige forekomster af bramgås, sangsvane, knopsvane, sædgås og grågås. Det oplyses endvidere at rørhøg yngler og fouragerer ved Inderfjorden.

Miljøstyrelsen kan med henvisning til det foreliggende datagrundlag i DOF-basen ikke verificere, at arealet har væsentlig betydning som levested for arter på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. Justeringen af Natura 2000-områdernes grænser er igangsat på baggrund af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at udtage intensivt drevne arealer fra Natura 2000-områderne og evt. at udvide med nye arealer. Miljøstyrelsen vurderer, at udvidelse med landbrugsarealerne i området ikke har nogen væsentlig effekt for fuglene på områdets udpegningsgrundlag, da der i forvejen findes velegnede landbrugsarealer inden for Natura 2000-området. Da de gældende danske udpegninger af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegning af arealer. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

Avnede Strand Landvindingslaug ønsker at diger ikke indgår i fuglebeskyttelsesområdet, på baggrund af mulighed for vedligehold uden restriktioner.

Miljøstyrelsen har gennemgået alle de eksisterende Natura 2000-områder for at berigtige de eksisterende områdegrænser. I arbejdet er indgået justeringer i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort og en gennemgang af de oprindelige høringssvar fra den oprindelige udpegning af Natura 2000-områderne for at sikre fuld overensstemmelse mellem områdegrænserne og de tidligere høringssvar. Miljøstyrelsen har i forbindelse med høringsforslaget til justerede Natura 2000-grænser taget udgangspunkt i de berigtigede grænser. De arealer som Avnede Strand Landvindingslaug forslår udtaget af fuglebeskyttelsesområdet ved Lienlund, er arealer, som Miljøstyrelsen har justeret for at berigtige de eksisterende områdegrænser. På baggrund heraf imødekommes høringssvaret ikke og høringsforslagets områdegrænser fastholdes.

4.2.2.3 Kvadrat 1328 – arealer ved Store Vejlø Skov

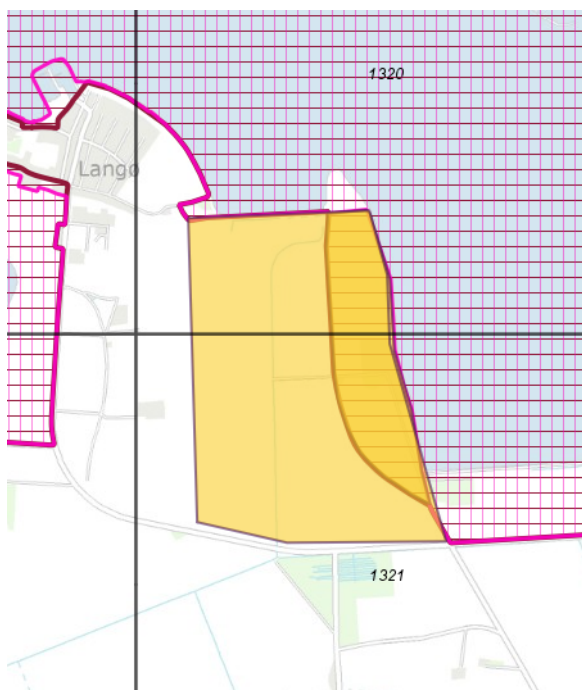
Figur 67. Tallet angiver nummeret på det kvadrat, hvis indhold behandles jf. figur 13. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. Det gule helfarvede polygon viser ændringsforslaget til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået nogle enkelte små rettelser af områdegrensen for at følge naturlige skel i landskabet.

Dansk Ornitologisk Forening (Storstrøm) forslår at udvide fuglebeskyttelsesområdet med Lille og Store Vejlø Skov på baggrund af foreningens observationer af ynglende rørhøg tæt på skovene samt rastende havørne i skovene.

Miljøstyrelsen kan oplyse at Lille Vejlø Skov indgår i fuglebeskyttelsesområdet i høringsforslaget. Miljøstyrelsen kan jf. datagrundlaget i DOF-basen ikke dokumentere, at der i Store Vejlø Skov er forekomst af levested for rørhøg og havørn. For at et fuglebeskyttelsesområde kan udvides forudsætter det, at arealet bidrager til beskyttelsen af direktivarter. Et potentiale for, der evt. senere kan komme levested for udpegningsarter kan ikke alene begrunde udpegningen af et areal. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdefgrænsning.

4.2.2.4 Kvadrat 1320 og 1321 – arealer ved Store Riddersborg

Figur 78. Tallene angiver nummeret på de kvadrater, hvis indhold behandles jf. figur 13. Den lilla skravering viser de berigtigede grænser for fuglebeskyttelsesområdet, og den lyserøde skravering angiver høringsforslagets afgrænsning. De gule helfarvede polygoner viser ændringsforslagene til udvidelse.

Miljøstyrelsen har foreslået et areal omkring Store Riddersborg udtaget af fuglebeskyttelsesområdet, da arealet lever op til Miljøstyrelsens faglige krav. Miljøstyrelsen har vurderet tilgængeligt fagligt materiale i form af DOF-basen. På baggrund af dette er der ikke fundet dokumentation for arter på udpegningsgrundlaget på arealet. Miljøstyrelsen har desuden foretaget en vurdering af luftfoto fra 1995 og 2016, hvor det vurderes, at det udtagne areal på begge luftfoto kan karakteriseres som intensivt drevet areal med bebyggelse. Ud fra dette har Miljøstyrelsen vurderet, at arealerne kan udtages fra fuglebeskyttelsesområdet, uden at der sker en kvalitativ forringelse af beskyttelsen i forhold til den eksisterende udpegningsgrundlag.

Danmarks Naturfredningsforening (Lolland) foreslår, at arealet ved Store Riddersborg skal bibeholdes i Natura 2000-området, da foreningen vurderer, at det fungerer som en buffer mellem landbrugsarealerne og den centrale udpegningsgrundlag. Dansk Ornitologisk Forening (Storstrøm) foreslår endvidere, at udvide fuglebeskyttelsesområdet ved Store Riddersborg mod vest på baggrund af foreningens observationer af overvintrende bramgås, sangsvane, sædgås og grågås.

Miljøstyrelsen kan med henvisning til det foreliggende datagrundlag ikke verificere, at arealet har væsentlig betydning som levested for bramgås, sangsvane, sædgås og grågås på fuglebeskyttelsesområdets udpegningsgrundlag. Justeringen af Natura 2000-områdernes grænser er igangsat på baggrund af Aftale om Naturpakken, maj 2016. Formålet med Naturpakken er at udtage intensivt drevne arealer fra Natura 2000-områderne og evt. at udvide med nye arealer. Miljøstyrelsen vurderer, at udtagning af landbrugsarealerne i området ikke har nogen væsentlig negativ effekt for fuglene på områdets udpegningsgrundlag, da der fortsat findes velegnede landbrugsarealer inden for Natura 2000-området. Da de gældende danske udpegningsgrundlag af Natura 2000-områder er godkendt af EU-Kommissionen, og da der i justeringen af Natura 2000-områderne fokuseres på at udtage intensivt drevne arealer af Natura 2000-områderne jf. de faglige

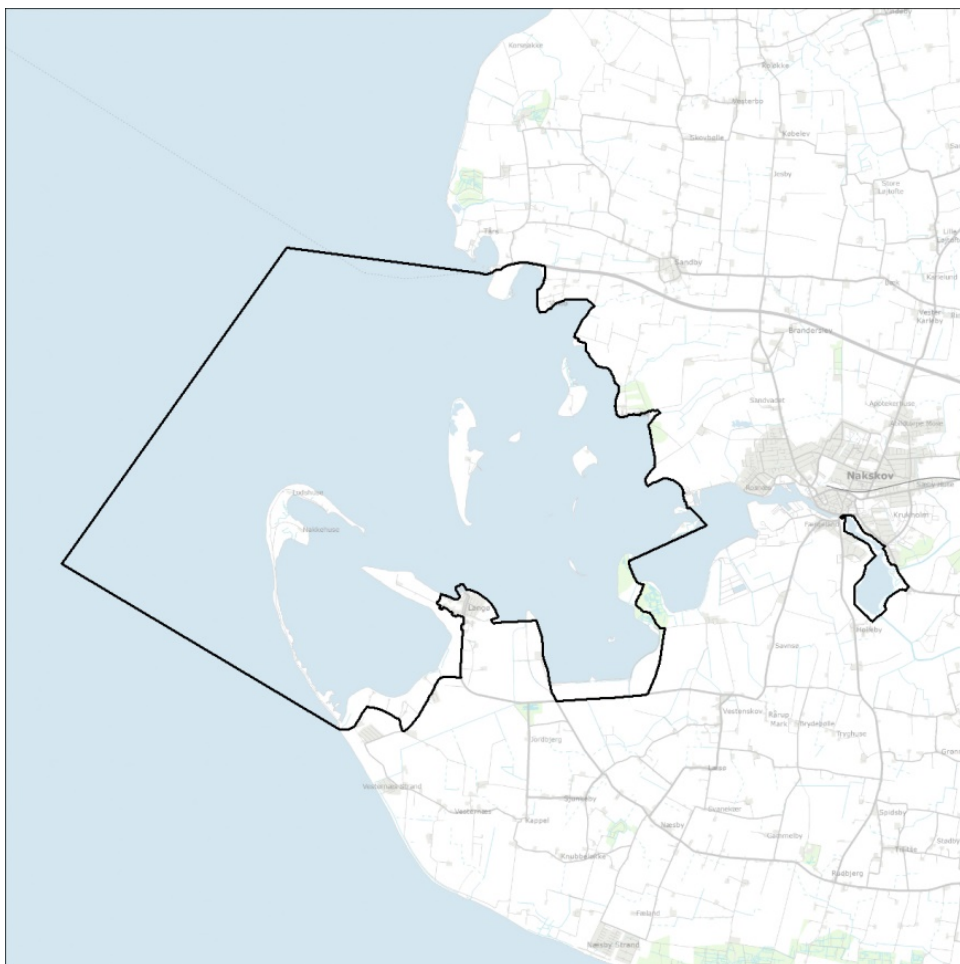
kriterier og ikke udtage habitatnatur eller levesteder for arter, så vurderes det, at der ikke er behov for yderligere udpegning af arealer. På den baggrund fastholdes høringsforslagets områdegrænser.

4.2.3 Tekniske justeringer

Miljøstyrelsen har berigtiget områdegrænserne i kvadrat 1313, 1318, 1319, 1326. Miljøstyrelsen har gennemgået områdegrænserne og justeret dem i forhold til nutidig anvendelse af digitale kort. I samme proces har Miljøstyrelsen gennemgået de oprindelige høringssvar fra dengang man udpegede Natura 2000-områderne og sikrede overensstemmelse mellem områdegrænserne og høringssvarene.

4.2.4 Opsamling

Miljøstyrelsens gennemgang af høringssvarene har givet anledning til en mindre reduktion. Den nye afgrænsning for fuglebeskyttelsesområde F88 vil fremover fortrinsvist følge naturlige skel i landskabet og hovedsageligt omfatte de kystnære arealer. Intensivt drevne arealer, bebyggelse og havne som hidtil lå i kanten af området er udtaget. Området er således reduceret med 118 ha og udvidet med 1 ha. Den endelige områdegrænse fremgår af figur 19.

Figur 19. Den endelige afgrænsning af fuglebeskyttelsesområde F88 Nakskov Fjord og Inderfjord.

Kommissionen. Dette sker i overensstemmelse med EU-Kommissionens retningslinjer for ændringer i Natura 2000-områders afgrænsning.

Ultimo oktober 2018 underretter Miljø- og Fødevareministeriet EU-kommissionen om de foretagne og foreslåede justeringer af områdegrensene herunder præsentation af principper for justeringerne og arealmæssige konsekvenser. Dialogen med EU-kommissionen forventes afsluttet medio 2019, hvorefter de endelige Natura 2000-områdegrenser kan fastlægges ved udstedelse af en ny bekendtgørelse.

6 Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelseshøring

6.1 Baggrund

Som opfølgning på Natura 2000-grænsejusteringsprocessen forventes en ny bekendtgørelse om udpegning af administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen) at træde i kraft den 1. november 2018. Bekendtgørelsen erstatter bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016.

Bekendtgørelsen har været i høring i perioden 22. august til 17. september 2018. I forbindelse med bekendtgørelseshøringen er der kommet en række høringssvar vedr. specifikke områder og deres afgrænsning.

6.2 Høringssvar

Der er ikke kommet høringssvar til område nr. N179 Nakskov Fjord og Indrefjord

6.3 Supplerende argumentation

Miljøstyrelsen har valgt at uddybe argumentationen for justeringen beskrevet på s. 11 i dette høringsnotat, hvor der er tilføjet ”kortlagt habitatnatur i form af ege-blandskov”.

6.4 Opsamling

Afgrænsning af Natura 2000-område N179 Nakskov Fjord og Indrefjord er ikke justeret på baggrund af Miljø- og Fødevareministeriets bekendtgørelseshøring. Den endelige områdegrense fremgår af bekendtgørelsen, der forventes at gælde fra 1. november 2018 og fremgår også af side 25 i dette høringsnotat.